

इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळे.

—: हस्त लिपि ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक ४१२२ (१२२)
ग्रंथ नाव शिवतीर्थापरिणय.

विषय मराठी काव्य.

क्र. २५

मराठी

का. ७१

शंकरदासकृत शिवपार्वती पारिणय

५१६। प १२

केंद्र

श्रीसंहजआनंदमूर्ती॥॥ॐ॥॥प्रत्यक्षचेतन्यांचेंपूर्णसमाधान॥
उमनीनीधानयोगीयाचें॥१॥ॐ॥सिंपीबाळापार्वतीवल्कुळा
सकुरुधपाळा॥प्राप्तपरी॥५॥मिळाल्यांशिवपदींउरलादेहजरी॥प्रा
रब्धाचेचरी॥प्रतीपाळा॥२॥ॐ॥ब्रह्मजेंकोअवीनाश॥अ
च्युतदेहास॥लज्जायेकी॥३॥गंगीलहरीतेसीदेहापरी॥उ
मनीनोवरी॥सिंपीलाहे॥४॥नावरोमालोजीमांडीवरीपद॥उ
नीवीभूद॥देउनीयां॥५॥सुरंगेंरगलीकुंकुमावीरेखा॥पूर्ण
देखनाममात्र॥६॥कचोळेंअद्वैतसचावीसुरंग॥अभंगीअभं

शिवहन्ती॥७॥ चेउनी तोरंग सिं पीतो हे आंबा॥ लावण्या चा
नोचसीले॥८॥ गौरी हर पूजा तुकी आधी घानी॥ आंबा आत्म
नी॥ शोभे तेथें॥९॥ माया किंती नगी चित्री चाली हिला॥ न के तो
ला॥ नासी वेंत॥१०॥ कीठ भट्टे वेंत असी हा देह॥ जाणानिः सं
ह॥ तत्व शिवाचा॥११॥ ब्रह्मी लोचोखांदी वाळला॥ परिना
ही शोभला॥ फकी पुष्पी॥१२॥ स्वरी धपेने भाग्याचा सूकाळी
पत्रें जो मळ आली उतां घडीची॥१३॥ सुवर्णाचा पार अच्युत वृक्ष
सी॥ साधन रत्नें यासी॥ स्वर्णो स्वर्णी॥१४॥ आलासे मंदूर सल्लसं

(2A) योजितां अनु हात ॥ दा हां वर सा न्वी संख्या गात ॥ श्री पार्वती वयसा
विरयात ॥ स्वानु सवे कळो ये ॥ ५ ॥ ते सं द र ला व ण य खा णी ॥ नी आ
रा धि ला श्रु ष पा णी ॥ श्री नि व र न व र वा णी ॥ बो ले ये री प्र सो त
रे ॥ ६ ॥ द क्ष मा सा अ द क्ष त ॥ तु ज म ज वि यो गि ले ण वि श्व ना था ॥
त रीं आ तां आ पु ली नि ज ॥ ७ ॥ करीं य था वि धी स्वा मी ॥ ७ ॥ ना
र द मा गे वि ष्णु सा हीं ॥ पि त्या य ॥ सा म ज या पा ठी ॥ प ळा ले ण त पे ण्या त
ली गां ठी ॥ स दा शि वा पा दं तु शे ॥ ८ ॥ त था स्तु त भ य ता नि धा
ली ॥ आ पु लि या मं दि रा आ ली ॥ म हा रा जी उ त्कं ठा जा ली ॥ स :

(3)

सत्वरऋषीधाडी॥९॥आलेहिमवंतावियाघरा॥सावेंपूजि
लेंऋषीश्वरां॥ऋषीस्नणतीपरमेश्वरा॥लागूनिपार्वतीअ
र्पिजे॥१०॥स्त्रीपुरुषांमानलेंवन॥समस्तीदिलेंअनुमोद
न॥पुसतीगर्गाचार्यासि॥११॥लासेसंपूर्णपूर्णपणी॥११॥
आज्ञापुसोनिपर्वतासी॥१२॥असीकैळासासी॥निश्वयात्म
कसदाशिवासी॥मुनीवृत्तांतगीतला॥१२॥सहजशिबीशि
वपणनाही॥नेथेकार्यकारणकर्तव्यकाइ॥सत्यज्ञानमानंतींपां
हीं॥परीपूर्णपूर्णपण॥१३॥सदीसदपणाचासाव॥पूर्णचैतनी

श्रीः
२

(3A)

पूर्णस्वशाव॥ तो विनारद मुनीराव॥ सदाशिवें पाठविला॥ १४॥
शिव तत्पद कैकुंठभुवन॥ ब्रह्माहमस्मीविष्णुं शिव उक्षणा॥
नारदं करुनि साष्टांग नमस्कृत॥ शिवाज्ञासमर्थसमर्पिली॥ १५॥
सर्वविष्णुमयं जगता॥ स्वरूपीं आमंत्रिलें समस्त॥ त्रै
लोक्या सह प्रशस्त॥ पार्वती पावला॥ १६॥ सदाशिव स्व
रूप प्रकाश॥ विष्णु त्रैलोक्या वेलास॥ अनन्यक्षेमा लिंगन
लास॥ समता आसनी बैसविला॥ १७॥ पार्वती माझी निजस
ता॥ संगीतली पूर्वकथा॥ आतां कार्यकारण कर्तव्यता॥ १८॥

(५)

३

ग्नसिद्धीतूंकरीं॥१८॥ शिवाज्ञा वंदुनिमस्तकावरी॥ अनु
सवरसज्ञाता अंतरीं॥ साहिस्या प्रवर्तेश्री हरी॥ विश्वक
र्मा बोलाविला॥१९॥ मंडासिद्धी उषयपक्षी॥ करावया अ
लक्षलक्षी॥ वराकडे रंता रक्षी॥ पूर्णानंदीं शिवश्री
सा॥२०॥ वधू मंडपविश्व सुखळ॥ रचिते स्वर्गमृकपा
लाळ॥ छपन्नकोटी विशाल॥ वसुंधराखाणी वाणी॥२१॥
सोडविली चौदासहस्रकमळें॥ स्थापिली माचकां चिंमं
डळें॥ उडती उदकाची यंत्रें सकळें॥ बाहानरसहस्रयेक

(4A)

धारा॥२२॥ मधें सहस्रखणाचें गोपुर॥ सजीवजीवजंतुचतुर॥
येककळानाचवीधुर॥ कळासूत्रीलाघवी॥२३॥ अनंतरंगीरं
गविचार॥ पंचमहाभूतनिर्भरी॥ परिसाधूमिकाविस्तार॥ श्रो
तेचतुरसुजाया॥२४॥ पंचमहाभूतधुमधूमिका॥ नीळधुधु
रचिळीटिका॥ रंगीरंगरुफिका॥ सुलंवावयावहाडी॥
॥२५॥ विद्विष्टतागतायाता॥ स्फटिकवर्णीये स्याताता॥ ते
थीलरचनापाहाता॥ शुक्लतीथोरवहाडी॥२६॥ यारितीमं
उपसिद्धजाळा॥ समुदाये शिवलग्नाआळा॥ वैभववनवर्ण

(5)

वेचतुराननाला॥ पुढे निघाला नारदमुनी॥ २७॥ हिमवं
तासिजाठुनिसोंगे॥ नवरा आलामजपाठि मागे॥ पर्वत वे
में वराणा लागे॥ जगदानंदकरा श्री॥ २८॥ अनुसवस्वस्त
श्रीमती॥ श्रीमंत पूजा श्री॥ २९॥ अर्पुनि चालविलाप श्री
शुपती॥ वाजतगाजत अ॥ ३०॥ तंतवितंत चनसुश्वर॥ ३१
वाद्ये हिमवंताची परिकर॥ ३२॥ मंदतारनिरंतर॥ शिवापु
ढें वाजत गाजत॥ ३३॥ संस्थिततामंडपनि रंजन॥ जानिवसां
शिव आने दघन॥ तेथें सार्दता धरीमन॥ हरिद्राला विली

(5A)

पार्वती सि॥ ३१॥ पार्वती हरिद्राशेष॥ नेले परमेश्वरीं विशे॥
ष॥ हरिद्राशेष किंचित निःशेष॥ अर्पितां पूर्णशोभा शिवी॥
॥ ३२॥ देहि पक्षी शिव पूर्ण॥ गंगा मूर्ति मंत पाणिवाहे॥
अन्न पूर्ण पूर्ण पाहे॥ उत्तम पणिकर॥ ३३॥ तेज करी दी
प प्रकाश॥ दक्षणा कुबेरी दे॥ जेथें शिवाचा पूर्ण विला
स॥ उणें तेथें असेना॥ ३४॥ बहु वरा मंगळ श्रान॥ आधा
री गणेश निर्विघ्न जाण॥ षट्चक्रां मातृका समाधान॥
पुण्याहुवाचन आरंभी॥ ३५॥ नोदी समा राधन लेखा॥

६) आनंदींश्च द्वाह्मणती देखा ॥ देवकस्थापनविवेका ॥ अनंते
 श्वर्य ईश्वरी ॥ ३६ ॥ अष्टवर्ग अष्टधा प्रधत्ती ॥ अष्टभाव श्री
 स्मरणपद्धती ॥ अकीयतसीने योराक्ति ॥ वेदपाळी अकुळता
 ॥ ३७ ॥ स्वात्मसुखाचे वार ॥ स्वातुभवदुरडीमाजि
 सार ॥ तुर्याआपीकृष्णतार ॥ सेंवतीकृष्णत आनं
 दें ॥ ३८ ॥ लागलीवाद्योचीयकयाद्र ॥ आलीनिरंजनमंडपा
 ठां ॥ शिवचरणारविंदतुर्यापाही ॥ स्वानंदजळें प्रक्षाळि
 लें ॥ ३९ ॥ ॥ ४० ॥ सप्तसागरपर्यंत तीर्थस्नानेन यत्फलं ॥ गु

श्री ४

५

(6A)

रूपादोदबिंदोस्तकोत्प्रांशो न सुदुर्लभं ॥१॥ ॥ सप्तसागरपर्यंत यथा
र्थ ॥ तीर्थं वरुण तीर्थं धृतार्थ ॥ निर्मळासिमकनसे स्वार्थ ॥ मेनकेचा बिं
दूसाठी ॥४०॥ स्वप्रकाशादीपलसलखाटे ॥ पुरुषार्थचो कीव रिताटे ॥
सत्तपंक्तीबेसल्या घनदाटे ॥ दासींसे दनाही ॥४१॥ जे शिवसे
वेचे विभागी ॥ ते वियोग्य प्रसांगी ॥ सेवाचोर ते अभागी ॥ इह प
रचक्रा अंतरले ॥४२॥ सांग ॥ काने कुषळता ॥ वाढे विस्तारे ग्रंथ
कथा ॥ सहज सहज भोजन कर्ता ॥ सत्तपंक्तीस मवेत ॥४३॥ शिवच
रिजे च सजाले ॥ अच सपणा नेन आले ॥ पूर्णानंद पूर्ण धाले ॥ आं

(7)

ववले संसारा ॥ ४४ ॥ शेषताटीं मुद्राकरें ॥ प्रसाद ठेविला परमे
श्वरें ॥ धिश्चरूप मंडपागजरे ॥ पावळी लुर्या मेनका ॥ ४५ ॥ उन्मनी
प्राप्तीचें फळ ॥ शिवाय रणके तें मळ ॥ श्रीसदाशिव छपा अचळ ॥
आलें उन्मनी विभागातें ॥ ४६ ॥ ठवि भाग निपरंपरा ॥ ओठ घ
टिकांचें लमवरा ॥ बोध उ ॥ ह्मणे वरा ॥ आणा वया जावें सा
मी ॥ ४७ ॥ सर्व वैभव विलास ॥ मवेत आला वर मंडपासी ॥ राब्द
सात्त निवाडि नश्वयासि ॥ निःराब्द पणें पै केला ॥ ४८ ॥ तें लय ते ल
वण ॥ तादस्य समाधी लक्षण ॥ शिवें करितां छपा दृक्षण ॥ सहज स्थि

श्री ६
६

(7A) तीपैंजाली ॥ ५५ ॥ तें लयसांडी तेल साडी ॥ समाधी-वपरि द्योपगा
ढी ॥ सडीक सहज स्थिती निवाडी ॥ सुखाव हृद्रे गी द्रुते ॥ ५६ ॥ विं
ती नर तें पुरवी ईश्वर ॥ दे श्रुती वाक्य परिकरे ॥ हिमवंत आवडी
परमेश्वर ॥ वरप्रस्थाने नि ॥ ५७ ॥ उषयमंडपाचें अंतर ॥
दूरतरि महदा कूनिपर ॥ ५८ ॥ तनूरी अखंड निरंतर ॥ तिळप्रा
असेना ॥ ५९ ॥ तथापि शक्त तीवनिर्धारित ॥ परमहंस संदरवा
ते ॥ सहजासनी निराकार ॥ सहज रोसासो ॥ ६० ॥ सर्व
कर्तारि छंवा मांगी ॥ ब्रह्मास्मी ब्रह्मा दक्षिण भांगी ॥ लोकपाळांस

यथाविभागी॥चतुरंगसेनावाले॥५४॥अतसबाजीरचनेगा
वे॥तरिलग्नत्वराअतीस्वभावे॥यास्तवअतीसत्वरजावे॥मंड
॥सिवधू-व्या॥५५॥वाद्येवाजतीनानास्वर॥नारदादिगातिसु
स्वर॥अपेरमितानंदसिं॥मंडपद्वारापेआला॥५६॥स्वा श्रीः
नंदसंभुतीसुवा॥सणी॥७॥अक्षतापीतवर्णि॥वरावरिक्ष ७
णक्षणी॥आशिर्वादेसमर्थ॥५७॥मुक्तीउन्मनीगृहीचादा
सी॥शकुनार्थउभ्याद्वारापासी॥समर्थदीनदयाळयांसी॥भू
षणमुक्तत्वादीदे॥५८॥मंडपीप्रवेशतांस्वानंदगाभा॥ब्रह्मा

(8A)

उपाध्यपणधोकाशा॥ त्वरासांगणें पयनाशा॥ मधूपर्कपुजेवि॥ ५१॥
मधूपर्कपुजाविधान॥ वित्प्रकाशतादधीसमान॥ मधूमधुरताआ
नंदींजाण॥ समविभागे॥ ॐ स्वाहा ॥ ६०॥ निजानंदींची निजस्वुणा॥ सां
गेंसद्वरुनाथसंपूर्ण॥ लग्नसमीपपरिपूर्ण॥ पूर्णघटिकाफळा
आली॥ ६१॥ निराभासनवनी॥ ब्रह्मसत्ताअरूपवाइ॥ प्रगटे
सत्तेपासावधाइ॥ ॐ मितेवाला॥ ६२॥ तोश्रीशिवविग्रहजाण॥ पू
र्णब्रह्मस्वरूपविज्ञान॥ वधूमेळवासावधान॥ उगेवहाडीकोपा
हातां॥ ६३॥ उभयपक्षीचासाधक॥ नवरासर्वशव्यापक॥ मिळाले

(१)

सणती जापक ॥ कार्यकर्ते ते आह्मी ॥ ६४ ॥ जेथूनि अहंता स्फुरे स्फु
रण ॥ ते निराळे सि अलक्ष लक्षण ॥ खरासि ऐरावती चें सृष्टण ॥ कि
वामहामुसुन केतो ॥ ६५ ॥ गोरी कान्हा वानि जलग्नी ॥ गोरी रुखुजी
उन्मनी ॥ हिमाचलें काडि नि ॥ आणिली वरा सभा पा ॥ ६६ ॥ श्री
बहुतसूक्ष्म विद्वसन ॥ उ ॥ अंघ्रि पट धरिती जन ॥ जीवनंदी
लिहिलें लंछन ॥ श्रान्ति मान्या वरी ॥ ६७ ॥ ईश्वर पार्वती संछु
ग्न काळी ॥ चौघी बुडाल्या स्वसुकाळी ॥ अती परामात्र न्याहाळी ॥
निःशब्द पण येउनी ॥ ६८ ॥ अकूळ कुळिंकुळ देवता स्मरा ॥ वधू

कुळस्वामीस दुसखरा॥ शिवी शिवचि पूर्णपरा॥ नामारूपतीतरे॥
॥ ६९ ॥ साधो वया लग्न घटीरा सुस्थीर जपता तिहटी॥ जपतो जप
तां भेटी॥ तु कली कळाले नो॥ ७० ॥ जावरी ईश्वर गुरुदया॥ तो
चि साधक साधा वया॥ स दुर्वा र्याहणे लया॥ टाकूनि मागे
पुढे पाहा॥ ७१ ॥ संगळाले कै मूर्ती गाती॥ निराभास निरंजन
पुसराती॥ दिसतें तितुक याती॥ सहजानें दींसावधान॥ ७२ ॥
शिव कळाले अती सुखम॥ लग्न सम ईआंगा सिये भ्रम॥ पाहा
तां पाहाणें संभ्रम॥ सबाह्यं भ्यंतरीं शिव॥ ७३ ॥ पूर्ण घटिका भ

रली पूर्ण ॥ अं त्र पट सरला सं पूर्ण ॥ ॐ पुण्या परि पूर्ण ॥ वधू वरां द
ष्टा दृष्टी ॥ ७४ ॥ अक्षइ अक्षता वरा करीं ॥ वधू मस्तकीं डे विल्या व
री ॥ ते ये जाली नवल परी ॥ अक्षता वरा करीं ॥ ७५ ॥ वधू अक्ष
ता वरा मस्तकीं ॥ तो आपणा ॥ ७६ ॥ वधू मस्तकीं ॥ अक्षइ अक्षता
हस्तकीं ॥ जडित्यां न सुटे कावे ॥ ७७ ॥ वरा आंगी वधू सुंदर
वधू आंगें रो सेवर ॥ ये कार्य करीं ॥ ७८ ॥ लावण्य सागरा न वेणी दे ॥
॥ ७९ ॥ पडतां अंगुष्ठ दर्शनी गाठीं ॥ ब्रह्माद्रवे स हस्त साटी ॥ वात्स
रिच्य गेले गिरिक पाटी ॥ सौंदर्य महिमा पार्वती या ॥ ८० ॥ मंगल

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com